

UN MEMORIU ADRESAT
DE ARH. AL. ORĂSCU
CĂIMĂCĂMIEI ȚĂRII RO-
MĂNEȘTI ÎN 1848

Înfrângerea Revoluției de la 1848 determină suspendarea pașoptistului Alexandru Orăscu din funcția de arhitect șef al Capitalei, București, în care fusese numit în locul lui Vilacrosse, prin Decretul nr. 420.

Vilacrosse revine la vechiul său post, în schimb, Orăscu primește în sarcină unele atribuții considerate mai mult decât umiltoare. Față de intervențiile sale, susținute cu multă demnitate, se acceptă să fie trimis ca arhitect șef al orașului Craiova, dar este repede adus înapoi, să îndeplinească multe dintre cerințele de modernizare a Capitalei.

Apreciat mult de către Domnie, are prilejul să participe activ la abordarea unei suite întregi de lucrări, între care modernizarea structurii stradale a orașului, crearea de piețe și amplasamente de construcții noi, sistematizarea Dîmboviței, elaborarea de proiecte pentru biserici, școli de toate tipurile și clădiri publice sînt cîteva dintre realizările importante.

Ne propunem ca în coloanele acestei reviste să prezentăm unele dintre datele inedite de arhivă legate de activitatea atît de profiică a arhitectului Alexandru Orăscu. Poate că memoriul adresat de el Dumnealui, Marelui Logofăt al Dreptății C. Cantacuzino, Caimacan al Țării Românești, trebuie considerat crezul său călăuzitor.

A. PĂNOIU

Ekselenție !

Primirea postului de Arhitect al Orașului de la un guvern desființat a fost supunerea mea la Regulament, al căruia fiu și sînt. Regulamentul dă drept de înaintare Rumânului după slujbele sale. A mea slujbă de la anul 1837 și pînă la 1841 ca ajutor al Arhitectului Orașului este destul de cunoscută, după care și trimiterea mea de înalta Stăpînire la cele mai vestite Academii ale Europei, spre desăvîrșirea studiilor Arhitectonice. Șapte ani ai tinereții se petrecură în asemenea studii, ca să pociu fi o dată folositor Patriei mele; ca și Rumânul să poată avea acea mîndrie națională, că el și în artă nu rămîne mai jos; precum aceasta să vederează din Diploma de Arhitect dobîndită.

Cinstita Eforie a Scoalelor, următoare fiind poruncii Domnești, mi-a scris în două rînduri formal să viu în țară, unde în luna Mai anului curgător m'am și aflat. Guvernul revoluționar știind datoriile mele către Patrie, mă îndatorează a primi postul ce era vacant, și pentru care chiar C[onstituit] Sfat Orășenesc la anul 1840 mă recomandase. Fără împotrivire îl și priimiiu, încredințat că cu aceasta împlinescu o datorie sfîntă către Patrie, și că printr'o slujbă neobosită și cinstită voiu putea dobîndi bine — voința și protecția înaltei stăpîniri. Mă văz însă depărtat din postul meu, fără să fi săvîrșit cea mai mică călcare a datoriilor mele, și fără să se fi ivit vr'o reclamație sau nemulțumire împotrivămi.

Mă rog Cinstitei Căimăcănii să binevoiască a lua în de aproape băgare de seamă că ca Rumân; ce a jertfit cea mai frumoasă parte a vieții sale în Academiiile cele mai luminate și cu o silință nepregetată, spre a dobîndi o știință spețială atît de trebuincioasă; putea nădăjdui a găsi în țara sa acea ocrotire ce se cuvine artelor celor folositoare. Mîngîindu-mă și acum tot cu această nădejde am toată încrederea că Cinstita Căimăcănie nu va îngădui a se cutrupi cu desăvîrșire dreptul unui Rumân de către streini, cari nu știu încă unde ar fi în stare să dovedească temeinicia învățaturii lor cu documenturi academice; și că prin urmare va îngrijii a mi se face și mie îndes-tulare mulțamitoare și potrivită specialității mele¹.

Am cinste a fi cu cel mai adînc respect al Ekselenții voastre.

Cel mai plecat

și cel mai supus
slugă

Arch. Al. Oresco

în 16 Noembr. 1848

București

[Rezoluție]

Căimăcănia Țării Românești

Departamentul din Năuntru va face convenita sa punere la cale.

Sigiliul

1848 dec. 16

C. CANTACUZINO

¹ Arhivele Statului București, Fond. Ministerul Lucrărilor Publice, dosar 16/1848, f. 16, 17.